

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΗΛΗΘΟΥΣ.

«ΟΦΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΝΟ»

ΕΙΣ τὴν σφραγὶν τῶν πολυειδῶν βιβλίων τὰ ὁποῖα λαμβάνω κάθε μὴνα εἶνε δὲ μερικὰ πρὸς τῶν οἰκτιρμῶν! — ὀλίγα εἶνε ἐκεῖνα, μὰ πολὺ ὀλίγα τὰ ὁποῖα ξεχωρίζω καὶ ἐναποθέτω εἰς τὴν ἰδιαίτεραν ἀγαπημένην μου μικρὰν βιβλιοθήκην — ἓνα ψυχικὸν λιμένα εἰς τὴν ἀνίαν τῆς ζωῆς. Καὶ δι' αὐτὸ ὅταν ἀπλοῦται ἐπὶ τῆς τραπέζης μου βιβλίον τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος νὰ μοῦ κινῇ τὸ ἐνδιαφέρον, θεωρῶ τὸ γεγονός τόσον χαρμόσυνον, ὥστε νὰ τὸ ξαναδιαβάσω — θυσία ὑπερτάτη δι' ἓνα νευροπαθῆ. Δὲν δύναμαι ν' ἀποκρύψω ὅτι ὀχι ἀπλῶς χαρὰν ἠσθάνθην, ἀλλὰ σχεδὸν εἰς ἀπόλαυσιν μὲ παρέσυρεν ἓν βιβλίον μικρὸν, ἀλλὰ χαριτωμένον, ὡς φαγεντιανὸν κυψοτέχνημα. Χωρὶς προαγγελίας, χωρὶς ῥεκλάμας ἐπέταξε καὶ ἤλθε κοντά μου τὸ πανεύμορφον βιβλίον μὲ τὴν παράξενην ἀλλὰ χρυσῇ ἐπιγραφῇ του, μὲ τὰ κομψὰ του γράμματα, μὲ μίαν πλήρη ἀπερίττου στοργῆς ἀφιέρωσιν, καὶ μὲ μίαν μεστήν ὑπερβολικῆς καλωσύνης αὐτόγραφον σημείωσιν.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἦτο ὅτι γυναικεία ψυχὴ τὸ εἶχεν ἐμφυσήσῃ καὶ ἓν γυναικεῖον ὄνομα ἤρχετο νὰ ἐνιχύσῃ τὴν προαισθησίν μου. Ἀλλὰ τί ψευδώνυμον! Βαρύ, δυσκολοπρόφερτον, συμβολικὸν ὥσάν νὰ μετεκομίσθῃ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς παγώδας! Κόρμα Νιρβάμῃ. Καὶ νὰ φαντάζεται κανεὶς μόλις τὰναγνῶσκῃ, ὅτι διόλου ἀπίθανον ἢ συγγραφεὺς νὰ εἶνε ἐλαφρὰ καὶ χαρίεσσα Ἀτθίς, μὲ ὄνομα βεβαίως ποιητικώτερον τοῦ ψευδωνύμου. Ἀλλὰ τὴν βαρεῖαν αὐτὴν ἐντύπωσιν, φυγαδεύει τὸ ἐξόχως ποιητικόν, τὸ ἀρωματωδὲς, τὸ πλῆρες πάθους καὶ ἀγάπης καὶ πικρῶν ἰσχυρῶν περιεχόμενον Ὁ ὄφις καὶ τὸ κρίνο — εἶνε ὁ τίτλος τοῦ βιβλιαρίου — εἶνε σελίδες ἐντυπώσεων ζωηροτάτων αἰσθημάτων ψυχῆς καὶ σαρκός, ἐνὸς καλλιτέχνου βαθειὰ ἐρωτευμένου, ῥωμαντικοῦ, μὲ φαντασίαν καὶ ἰδανικά, ἀλλὰ καὶ ῥωμαντικοῦ σφριγδόντος, ὅστις ἀρέσκειται εἰς ὀπτασίας, εἰς νέφη, ἀλλὰ καὶ πάσχει ἀπὸ δίψαν ὕλης μέχρις ὑστερισμοῦ· δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς ἐρωτιδεῖς τοὺς ἐψιμυθιωμένους καὶ νεωτεριστάς, ἀλλ' ἐλικρινῆς, ἀληθινὰ πάσχων. Καὶ γράφει ἢ μᾶλλον μελωδεῖ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του, ἀποτεινόμενος συχνὰ πρὸς τὸ ἰνδαλμα τῶν πόθων του.

Ὁφίς καὶ κρίνο! Μία ἀντίθεσις ἀδυσδαλέα καὶ ὅμως ἡ γραφὴς τὴν ὁποίαν μὲ τόσῃ γοητεῖαν χειρίζεται ὁ Νιρβάμῃ ἐξηφάνισε τὴν ἀντίθεσιν.

Ὁ ἥρως τοῦ βιβλίου — διόλου ἀπίθανον αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς — εἶνε εἰδωλόαττης ποθεῖ τὴν σάρκα, ἀλλὰ δὲν ἀργεῖ νὰ αἰσθάνθῃ τὰς βασάνους τῆς ἀπογοιτεύσεως, τοῦ κόρου. Ὁ ἥρωας του γιγαντοῦται εἰς τὴν ἐσθρῶν ἐστῆν του. Καὶ ποθεῖ ἓνα θάνατον ἀνθέων, ἀλλὰ μαζὶ τῆς. Καὶ ἀποθνήσκουν ἀπὸ ἀρω-

μα. Ἐκεῖνη σύρεται διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸ παράθυρον τοῦ πλήρους ἀνθέων ὀσμῆς παλαίει. ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἐμποδίζει. Νεκρὰ ἐκεῖνη, νεκρὸς ἐκεῖνος μὲ τὰ χέρια του γύρω στὸ λαιμὸ τῆς. Ἐξω. ἓνας πελώριος ὄφις εἰς τὴν ἄμμον ἐξετυλίσσεται, κράτων εἰς τὸ φαρμακερὸ του στόμα ἓνα μαραμένο κρίνο.

Αὕτη εἶνε, ἀπλουστάτη, ἡ ὑπόθεσις ὅλου τοῦ βιβλίου.

Αἱ 96 σελίδες εἶνε 96 παλμοί. Ἐκεῖνος ποῦ θὰ βυθισθῇ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θὰ λάβῃ περισσotέραν ἀνάγκην τῆς καρδίας ἢ τοῦ νοῦ. Εἰς μερικὰ βιβλία τῆς δημοσυγρικῆς φιλολογίας ὁ νοῦς αἰσθάνεται καὶ εἶνε αἱ μεγαλοφυΐαι αὐταί. Εἰς ἄλλα ἡ καρδία σκέπτεται καὶ εἶνε οἱ ἐκλεκτοὶ συγγραφεῖς. Εἰς ἄλλα ἀδρανοῦν καὶ τὰ δύο καὶ ἰδοὺ... ὁ κάλαθος τῶν ἀχρῶν. Τὸ βιβλίον τοῦ Νιρβάμῃ εἶνε κομμάτι τῆς ψυχῆς ἀλληλἐνδετα, ἀλλ' εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε ν' ἀποτελῶσι μίαν ἄλυστον περὶ ποιημάτων αὐτοτελῶν. Κάθε φύλλον ἡμερολογίου καὶ μία πραγματικότης ἐξιδανικευμένη. Καὶ εἶνε εὐτύχημα ὅτι δὲν ἐξέσυσε τὴν Μοῦσαν του ὁ γράφων εἰς τὸ ἀροτῶν τοῦ μέτρου καὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας διότι θὰ ἐχάνατο τότε μέγα μέρος τοῦ θελητήρου.

Καὶρὸν εἶχα νὰ αἰσθάνω τόσον πολὺ Ἑλληνικὸν βιβλίον. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ποῦ μὲ νεανικὸν οἶστρον ἐγραφα τὰ «Χρυσάνθεμα» εἶχα νὰ φιλοξενήσω στήν ψυχὴ μου μίαν τοιαύτην ἀπῆχσιν ἐρωτος τόσον ἡδονικοῦ καὶ τόσον ἐγκαρδίου. Καὶ μοῦ ἐνθυμίζει τὸ βιβλιαρίκι αὐτὸ μὲ τὸ αἵματόν μου ἐξώφυλλον καὶ τὰ λειψανά στοιχεῖα ἓνα μέρος τῆς συγγραφικῆς μου ζωῆς, ἴσως τὸ ὠραιότερον, ἀφεύκτως τὸ ἀνθηρότερον.

Δὲν ὑπάρχει ἀμυβολία ὅτι ὑπὸ τὴν γυναικεῖαν μάσκαν κρύπτεται ἀδρὲς ἴσως ἀνδρικός μύσταις. Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ τις εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τόσον γίνεται φανερόν ὅτι εἶνε ἀδύνατον γυνὴ νὰ αἰσθάνθῃ ὅτι ὁ γράφων αἰσθάνεται. Φαντάζομαι μάλιστα τὸν γράφοντα πολὺ νέον, πολὺ λεπτοφυῆ, πολὺ εὐαίσθητον. Ἀλλ' εἶνε ἀδιάφορον. Ἀρκεῖ ὅτι εἰς τὴν σφοδρὰν καὶ ἀσφυκτικὴν περὶ τῶν δημοσιευομένων ἐργῶν, τὸ βιβλίον του πλημμυρεῖται ἀπὸ ποινῶν βαθυτάτου ἐρωτος καὶ ὅτι δὲν εἶνε μαλλιαρὸς καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς «ἐξ ἐπαγγέλματος» ὅπως ἐπιμείνω εἰς τοὺς ἐπαίνους καὶ εἰς τὴν σύστασιν νὰ μὴ ἀλλάξῃ ὕψος καὶ μῆκος... ψευδώνυμον ἢ μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ ἐπὶ τὸ Ἑλληνικώτερον. Ὁ συγγραφεὺς φαίνεται νὰ ἔχῃ παρακολουθήσῃ μὲ προσοχὴν τοὺς νεωτέρους ποιητὰς καὶ τοὺς παλαιότερους λογογράφους καὶ ἔχει μίαν ἐλαφρὰν ἐπίδρασιν· ἀλλὰ γινώσκει ν' ἀνταῇ καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια του βάθῃ τὴν ὁδὸν καὶ εἶνε τῶν ἰδίων του χελεῶν πλεῖστοι ὅσοι στεναγμοὶ καὶ τῶν ἰδίων του ὀφθαλμῶν τῶν δακρύων οἱ μαργαρίται! Καὶ ἐπειδὴ ἀνέφερα μαργαρίτας εἶναι δίκαιον νὰ προσθέσω ὅτι δὲν μετετοπίσθησαν εὐτυχῶς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ συγγραφέως εἰς τὰς σελίδας τοῦ βι-

βλίου. Ὁ Κάριμα Νιρδαμῆ, πολὺ ὀρθῶς καὶ αἰσθητικῶς σκεπτόμενος ἀκολουθεῖ τὴν δι-
γλωσσίαν, περισσότερον πάντοτε προσηλωμέ-
νος εἰς τὴν δημοτικὴν. Ἀπαντᾷ λ.χ. τὶς τὰς
λέξεις — ὅψις (καὶ ὄχι φεῖδι) γλοιώδης, ὄργα-
σμός, διαπλάττω, συσπασμός, ἐπαφή, ἀρί-
φνητα, ἀπροσπέλαστος. ἔρω, ἀσχημονῶ,
σπεύδω — ἀλλὰ ἐνίοτε παρασύρεται εἰς τὴν
χρησιν ἰδιωματικῶν λέξεων ὡς λ.χ. — καν-
μακά, νέφαλα (ἂν καὶ μεταχειρίζεται τὴν πολὺ
ὠραιότεραν λέξιν σύννεφα), λακκαδώνουν, συ-
ραμαδίζεται, μπρούμυτα — αἱ ὁποῖαι ἀσχημι-
ζοῦν τὸ ἄλλο ὠραῖον λεκτικόν. Ἐπίσης ἀδν-
λον διατὶ ἐνῶ γράφει λ.χ. ἀόρατων καὶ οὐχὶ
ἀοράτων, ἀλλοῦ γράφει παραξένους ἀντὶ τοῦ
εὐφωνοτέρου παράξενους. Ἐπίσης γράφει
«στάσσουν» καὶ «ἀλλάσσουν» ἀντὶ τοῦ δημοτι-
κώτερου «στάζουν» καὶ «ἀλλάζουν», ἢ «ἀ-
κλουθᾷ» ἀντὶ «ἀκολουθεῖ», παραπεισθεὶς ὑπὸ
ποιητῶν, οἵτινες ἐξαναγκάζονται χάριν τοῦ
μέτρου νὰ στραγγαλίζουν λέξεις. Ἐπίσης οἱ
νεφροὶ τῶν ζώων καὶ αἱ κανθαρίδες εἶνε ἀπὸ
τὰ ψεγάδια τοῦ βιβλίου. Ἀλλ' ἀφανίζονται
ἅλα αὐτὰ πρὸ τοῦ συνόλου, τὸ ὁποῖον ὑψοῦται
πρὸ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἀναγνώστου προσφι-
λές καὶ συμπαθέστατον.

Ὅσα ἔγραψα εἶνε ἰσως πολλὰ ἀναλόγως τοῦ
ὅγκου τοῦ βιβλίου. Ἀλλ' ἀκριβῶς αὐτὸ συμ-
βίνει εἰς τὸν παραξένον αὐτὸν κόσμον. Νὰ
γράψῃ κανεὶς δύο μόλις λέξεις δι' ἓν χιλιούε-
λιδον βιβλίον καὶ ν' ἀφιερῇ στήλας ὁλοκλήρους
δι' ὀλίγας μόνον σελίδας.

Δάφνης

ΠΑΘΗΜΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

Ὁ νέος Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Ε. Λαμῦ, με-
ταξὺ τῶν συγχαρητηρίων, τὰ ὁποῖα ἔλαβε διὰ
τὴν ἀνάδοξιν του εἰς τὴν ἑδραν τοῦ Ἀθανά-
του εὔρε καὶ τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν νεκροῦ,
σπεύδοντος νὰ ἐπανορθώσῃ μερικὰ ἀδική-
ματα, τὰ ὁποῖα διέπραξεν εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ
τῶν συγχρόνων του εἰς τὸν λόγον του ὁ νέος
ἀκαδημαϊκός.

Ἀγαπητὲ Κύριε,

Ὁ ὠραῖός σας λόγος μοῦ ἤρесе τὰ μέγιστα.

Ἐπιτρέψατέ μοι, ἐν τούτοις, νὰ ἐπανορθώσω μι-
κράν παρεξήγησιν, ἥτις ἔκαμε τὴν Ἀσπασίαν νὰ

κλαίῃ καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Εἶπατε, ὅτι ἡ Φρόνη
μὲ ἐνέπνευσε καὶ μοῦ ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον διὰ
τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀσπασίας. Ἡ Ἀσπασία ὅμως πράγ-
ματι ἔσχε τὴν τιμὴν ταύτην.

Ἡ Φρόνη ἦτο ὠραιότατη καὶ ὀλίγον νεωτέρα
μας, ἀλλ' ὄχι καθὼς πρέπει, νομίζω, καὶ ἐποξάριζεν
εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Πραξιτέλους, γλύπτου μεγά-
λης ἀξίας. Συμφώνως πρὸς αὐτὴν ἐπλαστούργησεν
Ἀφροδίτας, διότι ἡ θεὰ αὕτη εἶχεν ὡς ἡ Φρόνη τὴν
συνήθειαν ν' ἀποδύεται πρὸ τῶν δικαστῶν τῆς, ἐνῶ
ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀσπασία, οὐδέποτε θῆ τὸ ἔπραττον!

Φειδίας

Υ. Γ. Ἐξ ἄλλου μοῦ ἀποδίδετε τὸν Παρθενῶνα
καὶ ἔχετε χιλιάκις δίκαιον. Διότι, ἂν δὲν τὸν εἶχε
κάμῃ ὁ Ἰκτίνος, εἶνε βέβαιον, ὅτι ἐγὼ θὰ τὸν ὥκο-
δόνουν.

Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε δηκτικωτάτη, ἀλλ' ἀπο-
δεικνύει ὅτι ἡ ἀξία ἐνίοτε φυγαδεύεται καὶ
ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἑδρας τῶν Ἀθανάτων. Ἐὰν καὶ
ὁ τελευταῖος χρονολόγος παρ' ἡμῖν ἔκαμνε
τοιαῦτα σφάλματα, μὴ ἐπιτρεπόμενα οὔτε εἰς
μαθητὴν δημοτικοῦ σχολείου, θὰ ἐξανίσταντο
καὶ οἱ λίθοι. Καὶ ὅμως εἰς Παρισίους παρῆλθε
τὸ γεγονός σχεδὸν ἀπαράτητον, καίτοι ἐπρό-
κειτο περὶ Ἀκαδημαϊκοῦ.

Ἀλλ' ἡ ἱστορία τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας
δὲν εἶνε ξένη πρὸς τοιαῦτα παθήματα. Εἰς ἓν
τεῦχος τοῦ «Je sais tout» ἀναγράφονται περι-
εργόταται λεπτομέρειαι διὰ μερικοὺς Ἀκαδη-
μαϊκοὺς. Οὕτω λ.χ. ὁ μαρκήσιος Βιλλάρ ἐγει-
νεν Ἀκαδημαϊκὸς χωρὶς νὰ εἰδεύρῃ οὔτε γρα-
φὴν, οὔτε ἀνάγνωσιν! Ὁ δούξ τοῦ Ρισελίε εἶ-
χε γράψῃ μόνον... ἐρωτικὰς ἐπιστολάς καὶ ὁ
μαρκήσιος δὲ Κοασλὲν ἐγένεν Ἀκαδημαϊκός
εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν! Πλεῖστοι εὐπατρίδαι καὶ
στρατιῆγοι ἐγένιναν Ἀθάνατοι χωρὶς κανὲν προ-
σόν, πολλοὶ δὲ ἐχρίοντο χάρις εἰς τὸν... πο-
δόγυρον. Καὶ ἐν τούτοις, ὁ Οὐγκὼ τοῖς ἀπέτυ-
χεν πρὶν ἢ γίνῃ Ἀκαδημαϊκός, ὁ Μυσσὲ ἀ-
περιφθῇ, προτιμηθέντος τοῦ Ρατοῦ, ἐπιστά-
του τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βασιλέως. ὁ Ζολᾶ ἀ-
περιφθῇ εἰκοσάκις μὴ γενόμενος Ἀκαδημαϊ-
κός, ὅπως δὲν ἐγένιναν καὶ οἱ Πασκάλ, Διδε-
ρό, Μονμαρσέ, Βαλζάκ, Γκωτιέ, Μισσελὲ κλπ.

Αὐτὰ συμβαίνουν, κυριολεκτικῶς πλεόν, εἰς
τοὺς Παρισίους...

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μνημεῖα. — Θὰ ἐγερεθῇ μνημεῖον ἐν Βρυξέλλαις εἰς
τὸν ζωγράφον Impens, ἐν δὲ Chelsea τῆς Ἀγγλίας
ἐνθα ἐπὶ πολὺ κατώκησεν, εἰς τὸν Οὐόστλερ. Τὸ τελευ-
ταῖον τοῦτο μνημεῖον θὰ ἐκτελέσῃ ὁ Rodin, ἔκτυπα
δὲ θὰ ἐγερωσῶν ἐν ἐν Πιρσιόις καὶ ἄλλο εἰς τὰς
Ἡνωμένας Πολιτείας.

— Ἡ πόλις τῶν Πιρσιῶν ἀπεφάσισεν ὅπως ἀνε-
γείρῃ μνημεῖον πρὸς δόξαν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐ-
παγγέλματος. Τὸ μνημεῖον θὰ στηθῇ ἐντὸς τοῦ Παν-
θέου, πρὸς αἰθιον μνήμην τῶν μεγάλων Γάλλων δη-
μοσιογράφων τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

— Ἡ συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς συλλογὴν ἐρά-
νων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐν Καλάμας μνημεῖου εἰς τὸν
ἀγωνιστὰς Παπαρλέσχιν καὶ Ἀναγνωσταρᾶν ἤρξατο
καὶ πάλιν ἐργαζομένη.

Ἐκθέσεις. — Εἰς τὴν ἐκθεσὶν Μποκατσιάμπε ἐπωλή-
θησαν τρεῖς ἔργα. Ὁ αὐτὸς καλλιτέχνης θὰ κάμῃ
ἰδιαν ἐκθεσιν καὶ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον, χάριν τῶν
Ἀγώνων, μὲ προσθήκην νέων ἔργων Ἀθηναϊκῶν
τοπίων.

— Εἰς Λιέγην εἰς τὸ Cercle des Beaux Arts ἐγέ-
νετο εἰδικὴ ἐκθέσις κατὰ τὸν Ἰανουάριον τῶν ἔργων
τοῦ Jules Sauvenière. Ἐξετέθησαν 45 ἔργα, ὧν
τὰ πλεῖστα τοπεῖα.

— Ἡ Βελγικὴ Κυβέρνησις δι' ἐγγράφου ἀποσταλέν-
τος εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν εἰδοποιεῖ ὅτι
κατὰ τὸ ἔτος 1907θὰ γίνῃ ἐν Βρυξέλλαις διεθνὴς καλ-
λιτεχνικὴ ἐκθέσις καὶ προσκαλεῖ νὰ συμμετάσχῃ
ταύτης καὶ ἡ Ἑλλάς.

— Ὁ κ. Βικῆτος τὰ ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ λέσχῃ ἐκ-